

Sygn. akt II KS 11/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **G.K.** oskarżonej z art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w zw. z art. 12 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 8 czerwca 2021 r.,
skargi obrońcy oskarżonej,
od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 grudnia 2020 r.,
sygn. akt X Ka (...),
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w W.,
z dnia 3 sierpnia 2020 r., sygn. akt VIII K (...) przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

1. uchyla wyrok w zaskarżonej części, a na podstawie art. 435 k.p.k. z urzędu, także co do oskarżonych R.K. oraz J.N. i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. zwraca G.K. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W., wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2020 r., sygn. akt VIII K (...), przyjmując, że G. K., R. K. i J.N., działając wspólnie i w porozumieniu, dopuścili się przestępstwa, opisanego szczegółowo w wyroku, z art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w zw. z art. 12 k.k., na podstawie art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec tych oskarżonych warunkowo umorzył na okres 2 lat próby.

Od tego orzeczenia zostały wniesione apelacje przez prokuratora oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Komisji Nadzoru Finansowego, w których podniesiono zarzuty obrazy przepisów postępowania tj. art. 424 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. oraz obrazy prawa materialnego tj. art. 66 § 1 k.k. i art. 53 k.k. Obie apelacje zaskarżały wyrok w całości i wnosili o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt X Ka (...), uwzględniając zarzuty obu apelacji obrazy art. 66 § 1 k.k., uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Sąd w uzasadnieniu wskazał, że rozpoznawanie pozostałych zarzutów jest niewątpliwie przedwczesne.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonej G. K. zarzucając naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w W., w sytuacji w której:

1. Sąd II instancji wyraził pogląd, co do skazania oskarżonej na podstawie art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, a więc na podstawie normy niedookreślonej w zakresie znamion strony przedmiotowej, co do której toczy się postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym na skutek przyjętej do rozpoznania skargi konstytucyjnej oskarżonej;
2. powód uchylenia, tj. warunkowe umorzenie na rozprawie bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w świetle art. 414 § 1 k.p.k. nie może stanowić o naruszeniu skutkującym uchyleniem rozstrzygnięcia.

Podnosząc ten zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonej jest zasadna, gdyż trafnie podnosi zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powiązania treści tego przepisu z treścią art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960; D. Świecki (w:) D. Świecki (red.): Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2017, t. II, s. 329-330). Te uregulowania wskazują więc jednoznacznie, że aby Sąd Najwyższy mógł ustosunkować się do podniesionych w skardze zarzutów, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego jednoznacznie, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Przede wszystkim należy zauważyć, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok wówczas, gdy z uwagi na dostrzeżone uchybienie, podniesione przez stronę na niekorzyść oskarżonego (w granicach skargi) dojdzie do przekonania, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to zapadłby wyrok skazujący. Analiza treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w W. wskazuje, że sąd ten jako powód uchylenia wyroku Sądu I instancji wskazał, że Sąd ten nie przeprowadził postępowania dowodowego pomimo otwarcia przewodu i wydał wyrok warunkowo umarzający postępowanie bez przeprowadzenia dowodów. W ocenie Sądu II instancji takie procedowanie zbliżyło się do instytucji warunkowego umorzenia postępowania na posiedzeniu (art. 339 k.p.k.), jednakże miało miejsce już po otwarciu przewodu sądowego.

Zdaniem Sądu konieczne jest więc przeprowadzenie całego postępowania dowodowego, co powinno doprowadzić do trafnego rozstrzygnięcia, jak się wydaje skazującego. Równocześnie Sąd wskazał, że trafny, uzasadniający uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, jest zarzut obu skarżących oskarżycieli kwestionujący zasadność warunkowego umorzenia postępowania, oparty o przepis art. 66 § 1 k.k.

Słusznie jednak podnosi skarżący, że tego rodzaju uchybienie wskazujące na etap postępowania sądowego, na którym podjęto decyzję o warunkowym umorzeniu postępowania, nie zostało podniesione w zarzutach apelacji, jak również przepis art. 414 § 1 k.p.k. taką sytuację dopuszcza, aby po rozpoczęciu przewodu sądowego, Sąd wyrokiem umorzył warunkowo postępowanie.

Wydaje się jednak konieczne zauważenie, że w istocie w sprawie nie doszło do otwarcia przewodu sądowego zgodnie z art. 385 § 1 k.p.k., czego nie zauważył Sąd Okręgowy jak i obrońca oskarżonego, jak i Sąd I instancji nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego. Sąd ten, pomimo tego, dokonał jednak analizy i oceny obszernego materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym, w tym wyjaśnień oskarżonych, zeznań świadków, opinii biegłych oraz dokumentów znajdujących się w aktach. W oparciu o te dowody dokonał ustaleń faktycznych i oceny prawnej czynów, których dopuścili się oskarżeni. Ten sposób procedowania mimo, że naruszał szereg przepisów postępowania, został w rzeczywistości zaakceptowany przez wszystkie strony postępowania, w tym oskarżycieli oraz oskarżonych i ich obrońców, czego dowodem jest brak ich apelacji w zakresie ustaleń faktycznych, opisu czynów oraz kwalifikacji prawnej, co spowodowało iż stały się one w tym zakresie prawomocne. Apelacje bowiem prokuratora i oskarżyciela posiłkowego, mimo że wskazywały, iż skarżą wyrok w całości, jednakże stawiając określonej treści zarzuty w istocie jedynie kwestionowały zasadność warunkowego umorzenia postępowania, co zresztą zauważa Sąd odwoławczy w swoim uzasadnieniu uznając zarzut naruszenia praw materialnego tj. art. 66 § 1 k.k. za zasadny. W takiej sytuacji musi budzić zdziwienie, że pomimo tego Sąd Okręgowy w W. zdecydował o uchyleniu zaskarżonego wyroku z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości przez Sąd I instancji. W takim układzie procesowym, jaki

wystąpił w tej sprawie, Sąd winien był dokonać jedynie ponownej oceny tylko i wyłącznie tych dowodów, które zdaniem skarżących nie uzasadniały warunkowego umorzenia postępowania wobec oskarżonych. Uchylenie zaskarżonego wyroku celem przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, pomimo związania Sądu odwoławczego granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami, świadczy o rażącym naruszeniu art. 437 § 2 k.p.k. wynikającym bądź z niezapoznania się wnikliwym z treścią apelacji, bądź brakiem doświadczenia w podejmowaniu decyzji w takich sprawach. Świadczy o tym chociażby fakt, że Sąd odwoławczy sam wskazał, że obecna treść art. 454 k.p.k. dawała mu możliwość skazania oskarżonych w postępowaniu odwoławczym, w sytuacji warunkowego umorzenia postępowania przez Sąd I instancji. Taki brak konsekwencji w postępowaniu Sądu Okręgowego w W. nie może być akceptowany.

Na zakończenie należy jedynie zauważyć, że okoliczności dotyczące wniesienia przez oskarżoną skargi konstytucyjnej oraz konieczności zawieszenia postępowania w sprawie z uwagi na to, pozostają poza rozważaniami Sądu Najwyższego, gdyż nie mogą stanowić podstawy skargi.

Sąd Najwyższy mając powyższe na uwadze, uwzględnił skargę obrońcy oskarżonej, nakazując zwrot opłaty od skargi. Z uwagi na to, że pozostali dwaj oskarżeni nie wnieśli skargi, ale te powyżej wskazane okoliczności również ich dotyczą, Sąd Najwyższy w trybie art. 435 k.p.k. podjął decyzję o uchyleniu wyroku również wobec R. K. i J. N.